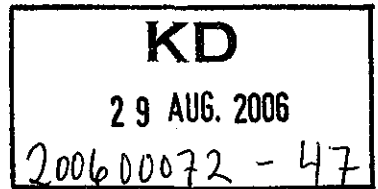

**UNIVERSITETET
I OSLO**

Kunnskapsdepartementet
Boks 8119 Dep
0032 Oslo

Rektor
Postboks 1072, Blindern
0316 OSLO

Dato: 23.08.06
Deres ref.: 200600072/SOR
Vår ref.: 06/9732-SH

Telefon: 22 85 63 01
Telefaks: 22 85 44 42
E-post: udirkont@admin.uio.no
Nettadresse: www.admin.uio.no/kollegiet/rektor/

Ny satsingsplan for utdanningssamarbeid med Nord-Amerika

Vi viser til oversendte rapport fra arbeidsgruppen i forbindelse med ny satsingsplan for utdanningssamarbeid med Nord-Amerika, med frist for høringsuttalelse 25. august.

Innledningsvis vil vi gjerne uttrykke vår støtte til den samlede innsatsen som nå gjøres på nasjonalt plan for å styrke utdanningssamarbeidet med Nord-Amerika. Regionens posisjon innen internasjonal forskning og utvikling gjør at Norge har en klar egeninteresse av et nært samkvem. I UiOs miljøer er allerede samarbeidet og kontakten, særlig med USA, omfattende. Styrket satsing på utdanningssamarbeid og mobilitet skaper et viktig grunnlag for videreutviklet og fremtidig kontakt på institusjons- og forskernivå. UiOs studentmobilitet med regionen har økt med 137 % siden 2003 (DBH), og vi ser positivt på tiltak som kan bidra til fortsatt vekst.

Fra UiOs ståsted synes rapportens prioriteringer og mange av forslagene til tiltak velbegrunnede med tanke på en vekst i feltet. Det er uansett viktig at en ny handlingsplan føyer seg naturlig inn i kvalitetsreformens føringer på feltet, og at man sikrer en god synergi med departementets strategi for å styrke forsknings- og teknologisamarbeidet med Nord-Amerika. Når det gjelder sistnevnte strategi, ser det ut til at arbeidsgruppen i liten grad trekker fram betydningen av denne med tanke på muligheter for å etablere tilbud om studentutveksling, da særlig på masternivå. Utveksling innenfor rammene av et pågående forskningssamarbeid gir en langt bedre faglig forankring av oppholdet samt sosial integrasjon i et forskningsmiljø. Studenter som utveksles innenfor rammene av et etablert samarbeid vil ha bedre muligheter for oppfølging under oppholdet og etter hjemkomst. Fulbrights forskerutvekslingsprogram er for eksempel et godt utgangspunkt for kontakter mellom fagmiljøer som kan generere studentmobilitet. I denne sammenheng ville en styrket finansiering av Fulbright-forskerne fra programmets side i retning av fullfinansiering ha en positiv effekt.

Gitt forskjellene mellom finansiering av høyere utdanning i Norge og Nord-Amerika, og da særlig med tanke på høye skolepenger i USA, må en norsk satsing nødvendigvis innebære avsetning av midler på norsk side. Dersom man ønsker å sende flere norske studenter til USA, kommer man ikke utenom en sterk offentlig subsidiering. UiO er derfor positiv til den vilje til satsing som fremgår av det oversendte utkastet. Det er imidlertid viktig at disse insentivmidlene benyttes strategisk riktig med tanke på størst mulig effekt for mobiliteten.

Når det gjelder støtte til utreisende studenter, er det helt klart at en endring av Lånekassens skolepengestøtte med økt stipendandel slik det foreslås vil ha en effekt. Innenfor dagens globaliserte utdanningsmarked har studentene mange valgmuligheter, og dersom man ønsker å styre en større del av studentstrømmen mot Nord-Amerika av strategiske årsaker,

vil en økonomisk forfordeling av regionen i Lånkassen virke inn. Hvorvidt et eventuelt stipendprogram ville være mer fornuftig enn endringer i Lånkassens forskrifter, bør vurderes nærmere. Det er uansett på det rene at kostnadsnivået i USA er så vidt høyt at lånebyrden i mange tilfeller fortsatt vil være vesentlig og dermed påvirke mobiliteten.

Når det gjelder forslagene til tiltak for å øke antall innreisende studenter er vi mer betenkte. UiO har som klar målsetning å øke antall innreisende delstudenter, og statistikken viser at vi er på rett vei. Siden 2002 har vi på UiO hatt mer enn en fordobling i antallet nordamerikanske studenter gjennom bilaterale avtaler, dog med et noe beskjedent utgangspunkt (14 i 2002 og 39 i 2005). I tillegg til internasjonaliseringseffekten for institusjonen, er dette av avgjørende betydning for opprettholdelsen av utveklingsavtalene. Slike formaliserte utveklingsavtaler er helt i tråd med kvalitetsreformens prinsipper og bygger opp under gjensidig institusjonelt samarbeid. Opphold skal være av en viss varighet (min 3 md), og internasjonaliseringen skal inngå i institusjonens regulære aktivitet. Dette er god internasjonalisering sett med norske øyne. Når det gjelder rapportens omtale av betydningen av bilaterale avtaler, kjenner UiO seg ikke helt igjen. Langt de fleste av våre avtaler i Nord-Amerika er i aktiv bruk. Alle slike avtaler registreres for øvrig i den nasjonale FS-databasen, hvilket bør kunne lette den kartleggingen som omtales i rapporten. Vi gjør for øvrig oppmerksom på at studenter under bilaterale avtaler er uteglemt på oversikten av studentkategorier på s. 14 i dokumentet.

Vi er kjent med spesielt amerikanske ønsker om kortere spesialtilpassede opplegg for sine studenter i utlandet. En eventuell videreutvikling av dagens sommerskoler kan være interessant å se nærmere på. Vi er imidlertid langt mer betenkt når det gjelder andre typer pakketilbud eller såkalt "klasserommigrasjon" (hele klasser med medbrakte lærere). Dette er diametralt motsatt av det vi i Norge gjerne forbinder med internasjonalisering, hvor studenter skal integreres i det lokale læringsmiljøet over en viss tid for dermed å gi både seg selv og læringsmiljøet internasjonal erfaring og kompetanse. Ofte hører man faktisk fra ulike hold at norske studenter helst bør ta en hel grad i utlandet for å få tilstrekkelig internasjonal erfaring. Når arbeidsgruppen i sin rapport ønsker å støtte opp om kortere spesialopplegg for nordamerikanske studenter, forstår vi det dit hen at dette hovedsaklig er ment for å imøtegå amerikanske behov slik at vi lettere skal få gjennomslag for våre interesser. En slik tanke er i utgangspunktet forståelig, siden Norge nok i denne sammenheng er den part som i størst grad vil måtte tilpasse seg. Slike opplegg er imidlertid i strid med Kvalitetsreformens føringer og intensjoner, og for UiOs vedkommende også stå i motsetning til gjeldende strategisk plan.

Flere alternativer nevnes i rapporten for å øke antall innreisende studenter fra Nord-Amerika. Vi mener profileringen av de sterke sidene ved Norge som samarbeidsland bør fremheves ytterligere. I forbindelse med den forventede lanseringen av Lincolnprogrammet er det naturlig å satse ytterligere på profilering. Blant mange sterke sider ved Norge som utdanningsland kan det fokuseres på et bredt kurstilbud på engelsk, en jevnt god standard på utdanningen, trygghet, forholdsvis enkelt byråkrati osv. Norge vil aldri bli mottaker av de store antall nordamerikanske studenter, så det blir viktig å finne de riktige målgruppene for satsningen. I USA vil en viktig målgruppe ofte være foreldrene, det er også som regel de som skal betale. Profilering rettet mot denne gruppen kan kobles sammen med arbeidet med alumni. Utvikling av alumni-nettverk er interessant å se nærmere på slik som rapporten omtaler, men departementet burde vurdere avsetning av insentivmidler til dette tiltaket.

Et forslag som fikk gehør blant flere av deltakerne på siste møte med referansegruppen for strategien er et evt. norsk stipendprogram for nordamerikanske studenter. I rapporten sies det at "det bør ikke være aktuelt å subsidiere (deltagelse ved sommerskoler for)

nordamerikanske studenter", og vi ser også at det kan være vanskelig å forsvare en subsidiering av denne studentgruppen. Hvis man ser på kostnadssiden for norske myndigheter, vil det kunne være en rimelig og pragmatisk tilnærming å stimulere til økt gjensidig mobilitet ved å tilby de nordamerikanske studentene et mindre reisestipend i forbindelse med institusjonelle avtaler og programmer. Erfaringer viser at når utenlandske studenter tilbys et stipend, øker motivasjonen for å ta et semester eller to i utlandet. De som reiser til Norge gjennom et slikt program, vil i sin tur utløse gratisplasser for norske studenter. Et slikt tiltak vil være mindre kostbart enn kun å heve skolepengestøtten til de norske som reiser ut, og ville også bringe flere nordamerikanske studenter til de norske lærestedene.

En annen form for målrettet stimulering som ville styrke institusjonssamarbeidet og gjensidig utveksling, kunne være å øke departementets mobilitetstilskudd per mobile student til og fra Nord-Amerika i en periode. Det er ressurskrevende å bygge ut avtaleportefølje og pleie kontakten med partneruniversiteter, men den veksten vi har hatt på UiO har kommet som et resultat av en satsning på dette gjennom flere år. En forsterket stimuleringsmekanisme fra myndighetene spesielt rettet mot norske læresteders samarbeid med nordamerikanske institusjoner kan være en måte å få opp utvekslingstallene på.

Kanadiske institusjoner er langt fremme internasjonalt når det gjelder praksisutplassering i forbindelse med studier, såkalte "co-op programmes". Dette er både interessant og på mange måter forbilledlig. I Norge er imidlertid dette nokså svakt utviklet ved en rekke av institusjonene. Ved UiO har vi pr i dag ikke et apparat og et fullt utviklet tilbud for egne studenter på plass. Dette gjør det svært utfordrende å få til dette i utvekslingssammenheng. Siden dette ikke kan innpasses i eksisterende tilbud ved UiO, ville dette i all hovedsak måtte spesialutvikles for kanadiske behov.

Dette siste punktet bringer oss over til et vesentlig punkt når det gjelder tilbudet til internasjonale studenter. Kvalitetsreformens internasjonaliseringskomponent er svært positivt for sektoren, men samtidig en stor utfordring. Våre studenter har rett til et tilbud om delstudier i utlandet, og vi skal øke andelen internasjonale studenter gjennom et utvidet studietilbud på engelsk. UiO har kommet langt, men mye arbeid gjenstår. Hovedutfordringen er bruken av ressurser, hvor man ofte har en tendens til å undervurdere hva studentmobilitet innebærer rent praktisk. Av den grunn er vi generelt svært skeptiske til å gå inn på arbeidskrevende og kostnadsstunge spesialordninger for enkelte studentgrupper, spesielt når det ikke er godt faglig begrunnet. For fullt ut å imøtekomme reformens krav til internasjonalisering, er UiO avhengig av opplegg som kan tilpasses flertallet av studentenes behov og som kan ivaretas innenfor etablerte støtteapparat og strukturer.

Vi ser fram til videre felles innsats til fremme av utdanningssamarbeidet med Nord-Amerika.

Med hilsen

Geir Ellingsrud
rektor

for Tove Kristin Karlsen
konst. universitetsdirektør